

Přírodní koupaliště v Modřicích

(Informační rozpracování námětu, předloženého ve Zpravodaji Modřice č. 10/2007 s.25 a v Modřickém internetovém magazínu M0710, resp. ZDE).

Obecná charakteristika

Předmětem námětu je uměle vytvořený systém otevřených vodních nádrží v přírodním prostředí, vybudovaný s využitím specializovaných biotechnologií, které zajišťují průběžné biologické čištění vody, bez použití chemie.

Tento typ vodní nádrže, označovaný (biologicky spíš nepřesně) jako "koupací biotop", resp. "koupací jezírko" se k nám dostal především z Rakouska (Monika Tichy, BIOTOP) a existuje již velká řada realizací menších či větších zahradních jezírek, dodávaných různými firmami (ACER, AZARO, Cifera, DIKE, Garden-UH, Hájek, INET, kcb, kook, Lake ~ Pond, Lisý, Malík, Liska a další ...

V Česku bylo první veřejné koupaliště tohoto typu uvedeno do provozu v létě 2007 v nedalekých Kovalovicích (Přírodní koupací biotop, foto) a jeho první sezóna byla velice úspěšná (Ekolist - ČTK, Večerní Brno).

Hlavním odborným partnerem v Kovalovicích byla firma Ing. Vojtěch Doležal - Vodní zahrada Komořany, která jako jedna z mála nabízí komplexní řešení pro velká veřejná koupaliště. V létě 2008 zahajuje výstavbu dalšího podobného bazénu v Krumvíři (Slovo starosty s. 2).

Princip biologického samočištění

Průběžné automatické čištění vody je výsledkem vzájemného působení zooplanktonu, bakterií a rostlin. Základním stavebním prvkem je substrát s velkou plochou (oblázky) v mělké okrajové části koupací zóny, na kterém se rozmnožují bakterie. Ty slouží jako potrava pro zooplankton, který vyprodukuje živiny pro rostliny v zóně čistících jezírek. Teoreticky by to šlo i bez čerpadla, ale nucený oběh vody celý proces urychlí, takže stačí menší celkové rozměry. Dostatečně velký objem vody spolu s plochou povrchu substrátu je totiž nutnou podmínkou pro správné fungování biologických procesů.

Jezírka s rostlinami rádi obsazují obojživelníci (žáby), ale v nádrži nesmí být ryby, protože produkují výkaly a žerou zooplankton. Při správném provozování by mělo stačit jednou za rok nebo dva odsát přirozené kaly ze dna hluboké koupací zóny.

Technické řešení v Kovalovicích

Na pohled rybník s dřevěným molem a oblázkovými okraji uprostřed rozlehlé travnaté plochy. Nad ním mírně vyvýšená téměř parková terasa, na které jsou mělká jezírka s vodními rostlinami. Dosavadní investice asi 5 milionů, provozní náklady minimální - kromě malého oběhového čerpadla to totiž celé běží "na přírodní pohon". Žádná strojovna s nádržemi a filtry, žádná chemie a na údržbu stačí jeden člověk.

Celkový rozměr je asi 50 x 30 m, koupací zóna má hloubku kolem 4 m a na mělké okraje navazuje téměř svislou betonovou stěnou. Vodní rostliny jsou ve čtyřech kaskádově uspořádaných jezírkách na terase, ze kterých se voda samospádem vrací do bazénu.

Zkušební provoz v Kovalovicích

Kvalita vody byla sledována KHS JMK a průběžně vykazovala dobré výsledky. Při osobní návštěvě v létě 2007 mohu potvrdit její čistotu i „přírodní vůni“. Problémem bylo, že někdo do nádrže nepovoleně nasadil ryby, takže po sezóně se musela voda vypustit a částečně obnovit biologické komponenty. Při osobní návštěvě koncem dubna 2008 byla voda průzračná tak, že bylo možno vidět žáby ve 4-metrové hloubce.

Dle sdělení pana starosty Milana Blaháka koupaliště zvládlo v několika mimořádně parných dnech i návštěvu až 1000 lidí. Původně volněji uložené oblázky v mělké zóně se postupně usadily, takže už nepřepadávají do hluboké. Rovněž rozvržení mělkých okrajů a poměrně velké hloubky bez postupného přechodu nedělalo návštěvníkům potíže - naopak slovy pana starosty - „vešlo se tam víc lidí“.

Rámcové poznámky k návrhu koupaliště „Modřice – Přízřenice ?“

(Subjektivní názory autora námětu a výsledky dílčích neoficiálních konzultací).

Ke koupání není potřeba hala – jsme v nejteplejší oblasti Česka a intenzita i trvání letních veder se zvyšují – popisované přírodní koupaliště je levnější, ekologičtější a zdravější. Stavební řešení bazénů je jednoduché a nezbytné budovy mohou být v souladu s dřívější tradicí lehké dřevěné, takže by mělo být možné využít i záplavové území mimo intravilán města - v přípravné studii je třeba posoudit problém výšky hladiny podzemní vody. Naplnění nádrží je možné vodou z řeky – úpravu si zajistí biotechnologie sama.

Nejvhodnějším místem pro realizaci by mohla být severní niva řeky Svratky, obecněji prostor mezi silnicí do Přízřenic a Svratkou. Pokud je pravda, že se nadále počítá jen s dílčím severním „obchvatem“ od Vídeňské k areálu býv. Fruty, tak je to prakticky jediná, ekologicky teď ani v budoucnu nezdevastovaná oblast, přímo přístupná pěšky či na kole, bez překonávání dopravních bariér. Také očekávaný nával návštěvníků z Brna (tam je bohužel podobných příležitostí zoufalý nedostatek), by dopraveně naše město nezatěžoval.

Mělo by se zvážit zainteresování Brna - pokud by se podařilo sdružit zdroje a pozemky katastru Přízřenic, bylo by možné vybudovat výrazně větší bazén i areál. Pro parkování by pak mohlo sloužit parkoviště u Olympie a koupaliště „U cyklostezky“ by mohlo být středem „klidové zelené zóny“, přístupné bez auta - jako přirozená regulace návštěvnosti.

Moudře navržený a ekologicky přívětivý areál by mohl fungovat celoročně. Volně přístupná přírodní hřiště pro neformální hry s míčem, dětské prolézačky, veřejná zeleň se stromy k procházkám, kiosek s občerstvením (a správcem), při dostatečném zamrznutí příležitost k bruslení, pěší návaznost na blízký přírodně zajímavý „soutok“ atd atd ...

V Modřicích dne 30. dubna 2008 - Vlastimil Čevela - /mim.voda.cz/